

Ο χειρισμός του αλεξιθυμικού ασθενούς :

Συννοσηρότητα, πολιτική και έγκλημα

P. Sifneos

Harvard University Medical School

Psychiatriki 2002, 13:265-275

Αυτό το άρθρο αναφέρεται στην ιστορία της ανάπτυξης της έννοιας της αλεξιθυμίας, την αιτιολογία της, την κλινική εικόνα και τη συννοσηρότητα, την αντικειμενική αξιολόγηση και τα θεραπευτικά ζητήματα που ανακύπτουν. Επιπροσθέτως, ασχολείται με μια σημαντική πλευρά που συχνά αγνοείται, την πολιτική και το έγκλημα. Το άρθρο καταλήγει με τον χειρισμό του αλεξιθυμικού ατόμου. Η έννοια της αλεξιθυμίας προήλθε από την κλινική εργασία του συγγραφέα με ψυχοσωματικούς ασθενείς στην Ιατρική Σχολή του Χάρβαρντ στη δεκαετία του '60 και τα κύρια χαρακτηριστικά της είναι : (1) Αδυναμία του ασθενούς να προσδιορίσει και να περιγράψει συναισθήματα και να τα διαφοροποιήσει από σωματικές αισθήσεις. (2) Ένδεια ή και πλήρης έλλειψη φαντασιώσεων μετά από συναισθηματική διέγερση. (3) Τάση για παρορμητικότητα. (4) Χρηστικό περιεχόμενο σκέψης που εστιάζει σε εξωτερικά πράγματα και λεξιλόγιο που περιορίζεται στην περιγραφή ανεξάντλητων λεπτομερειών. Κοντολογίς, υπάρχει «έλλειψη λέξεων για τα

συναισθήματα». Συνδυάζεται με απρόσφορο συναίσθημα, έλλειψη ευαισθησίας, χαοτικές διαπροσωπικές σχέσεις και πλήρη ανικανότητα κατανόησης της λέξης «συναίσθημα». Επίσης, δεν υπάρχουν όνειρα ή αν υπάρχουν αφορούν μόνο εκπλήρωση επιθυμιών. Μπορεί να υπάρχει ανηδονία, άκαμπτη σωματική στάση και έκφραση του προσώπου και έλλειψη χρωματισμού του λόγου (απροσωδία). Πιθανώς συνδέεται με διαταραχή των συνδέσεων του μεταιχμιακού συστήματος με τον φλοιό, διαταραχές στην ικανότητα συμβολοποίησης, διαταραχές στις διημισφαιρικές αλληλεπιδράσεις και μπορεί να παρατηρηθεί σε ασθενείς με βλάβες στο δεξιό ημισφαίριο. Σε μελέτες συναισθηματικής ανάκλησης με PET έχει βρεθεί ότι ασθενείς με αλεξιθυμία χρησιμοποιούν άλλες συνειρμικές περιοχές του λόγου απ' ότι η ομάδα ελέγχου φυσιολογικών. Αλεξιθυμικά χαρακτηριστικά έχουν περιγραφεί σε ποικιλία ψυχικών διαταραχών (σωματόμορφες, πανικός, αγχώδεις, μετατραυματικές, διατροφής, σεξουαλικές, αυτοκτονίες), σε ασθενείς με χρόνια πόνο, συγκεκριμένη κατάθλιψη, AIDS, αλλά και σε ασθενείς αντικοινωνικούς, μεθωριακούς, αλκοολικούς και τοξικομανείς. Ειδικά στο αλκοόλ και τα ναρκωτικά μπορεί να οδηγήσει σε φαύλο κύκλο λόγω των εγκεφαλικών βλαβών που προκαλούν αυτές οι ουσίες. Η αντικειμενική μέτρηση γίνεται με το Ερωτηματολόγιο Beth Israel που συμπληρώνει ο εξεταστής και με την Κλίμακα Αλεξιθυμίας Τορόντο που συμπληρώνει ο ασθενής. Θεραπευτικώς, τα αποτελέσματα είναι πενιχρά, η δυναμική θεραπεία αντενδείκνυται και είναι καλύτερα να γίνεται ατομική ή ομαδική υποστηρικτική ψυχοθεραπεία σε συνδυασμό με

φαρμακευτική αγωγή. Έχουν προταθεί και κάποιες ψυχοεκπαιδευτικές μέθοδοι. Στη συνέχεια, ο συγγραφέας περιγράφει τον χαρακτήρα των Ναζί Ρούντολφ Χεσς, διοικητή του Άουσβιτς, Άντολφ Άϊχμαν, υπευθύνου μεταφοράς στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, και Άντολφ Χίτλερ, με βάση τις μαρτυρίες τους, δείχνοντας τα αλεξιθυμικά στοιχεία στον χαρακτήρα, τη συμπεριφορά και τον λόγο τους. Το άρθρο καταλήγει σε γενικότερες σκέψεις, κλινικά παραδείγματα και προβληματισμό για τον γενικότερο χειρισμό του αλεξιθυμικού ατόμου, καταλήγοντας ότι ενδεχομένως το μόνο που έχει να προσφέρει κανείς είναι κατανόηση, καθησύχηση και αποδοχή του ελλείματός τους και των επικοινωνιακών δυσκολιών τους, αλλά παράλληλα τονίζοντας το πρόβλημα που δημιουργείται, όταν αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι ασθενείς, αλλά αντίθετα βρίσκονται σε θέση ισχύος απ' όπου μπορούν να προξενήσουν βλάβη σε πολλούς ανθρώπους. Εκεί η μόνη λύση είναι να τους αναγνωρίσουμε πριν τους εκλέξουμε ή τους υποστηρίξουμε.

Λέξεις ευρητηρίου: *αλεξιθυμία, συννοσηρότητα, πολιτική, έγκλημα, χειρισμός*